

Володимир Мельник,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри

соціально-гуманітарних і правових дисциплін

Київського інституту інтелектуальної власності

та права Національного університету

«Одеська юридична академія»

УДК 364:349.3

Тенденції імплементації міжнародних (європейських) соціальних стандартів у процесі законодавчого забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю

Сучасний стан та динаміка просування України по шляху соціальних реформ вказує на важливість організації та здійснення реформи соціального захисту осіб з інвалідністю як важливої складової розвитку інклюзивного суспільства, забезпечення ефективності, дієвості та доступності системи соціальних прав, з урахуванням міжнародного досвіду [1], [2, с. 17-22], [3, с. 252-259]. Принагідно підкреслити, що історичне прагнення України щодо входження до міжнародного співтовариства, європейської спільноти тісно пов'язане із гармонізацією економічних, правових та соціальних процесів. Особливо цінною видається соціальна інтеграція. Як відомо, міжнародна, у тому числі європейська, спільнота розвивається на засадах інклюзивності та доступності, впровадження засад універсального дизайну [4, с. 47-54], [5, с. 199-215], що дозволяє особам з інвалідністю мати доступ до усіх сфер суспільного життя, повною мірою адаптувати усі суспільні, держа-

вно-правові процеси до потреб та інтересів осіб з інвалідністю, на належному рівні реалізовувати увесь комплекс прав. Така позиція міжнародної спільноти викликана не лише посиленням гуманітарним вектором свого розвитку, а також загрозливими тенденціями інвалідизації суспільства. Як відомо, у світі проживає понад мільярд людей з інвалідністю, а в Україні цей показник становить близько 2,7 млн. людей [6], [7]. Однак, урахувавши соціальні, демографічні, військові, екологічні, технологічні та інші чинники, чисельність осіб з інвалідністю постійно зростає, зростає чисельність дітей з інвалідністю. Слідуючи таким передумовам, система соціального захисту є найбільш динамічною та чутливою щодо напрямів та тенденцій суспільних та державних перетворень. Тому, наразі перед нашою державою, серед ключових проблем стоїть проблема розбудови сучасної моделі соціального захисту осіб з інвалідністю, яка б ураховувала їх потреби та інтереси,

сприяла адаптації у суспільстві. Саме за такими ознаками формується відповідна модель соціального захисту у провідних державах світу, у тому числі державах – членах ЄС. Натомість в Україні продовжує діяти ухваленій Верховною Радою Української РСР 21.03.1991 р. Закон «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»[8], який визначає основи соціальної захищеності інвалідів в Україні і гарантує їм рівні з усіма іншими громадянами можливості для участі в економічній, політичній і соціальній сферах життя суспільства, створення необхідних умов, які дають можливість інвалідам ефективно реалізувати права та свободи людини і громадянина та вести повноцінний спосіб життя згідно з індивідуальними можливостями, здібностями і інтересами. Однак, це, переважно, позитивний декларативний намір законодавця. Тому в умовах сьогодення соціальний захист відірваний від реальних потреб та інтересів осіб з інвалідністю, а їх права є гуманітарним, позитивним наміром суспільства та держави. Якісно системних новацій не було запроваджено у зв'язку із ратифікацією Україною Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю [9], [10], яка виступає одним із найбільш фундаментальних міжнародно-правових актів з питань соціального захисту осіб з інвалідністю. Формальність підходів держави до реалізації приписів Конвенції, значно послаблює соціальну захищеність людей з інвалідністю. Тому, розбудова оптимальної моделі правового регулювання соціального захисту осіб з інвалідністю потребує більш системного та належного урахування міжнародного, у тому числі європейського досвіду. Отже, серед пріоритетів якісної та системної реформи соціального захисту осіб з інвалідністю є запровадження процесу імплементації міжнародних, у тому числі європейських соціальних стандартів.

З правової точки зору, запровадження в Україні імплементації між-

народних, у тому числі європейських, соціальних стандартів, викликано наступним: 1) прагненням України до інтеграції до міжнародного та європейського співтовариства; 2) вивчення та з'ясування конструктивного новітнього досвіду правового регулювання щодо соціального захисту; 3) необхідністю удосконалення соціально-правового статусу осіб з інвалідністю; 4) важливістю розбудови новітньої моделі соціального захисту осіб з інвалідністю, розвитку та ухвалення новітнього законодавства у цій сфері.

Метою наукової статті є науково-теоретичне дослідження проблем імплементації міжнародних (європейських) соціальних стандартів у процесі законодавчого забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю. У юридичній літературі питання окресленої проблематики досліджувалось у працях таких вчених-юристів як: Н. Б. Болотіна, М. І. Іншин, В. Л. Костюк, В. П. Мельник, П. Д. Пилипенко, С. М. Прилипко, Д. І. Сіроха, С. М. Синчук, О. В. Тищенко, Н. М. Хуторян, М. М. Шумило, Л. П. Шумна, В. І. Щербина, О. М. Ярошенко та інші. Розвиток доктрини права соціального захисту в умовах сьогодення є важливою складовою вироблення дієвих механізмів реалізації та гарантування системи соціальних прав осіб з інвалідністю. Серед ключових напрямів здійснення в Україні соціальної політики, утвердження соціальної та правової держави є розвиток новітньої моделі соціального захисту осіб з інвалідністю, що об'єктивно передбачає урахування міжнародних, у тому числі європейських соціальних стандартів та, як наслідок, розбудова новітнього законодавчого регулювання у цій сфері.

Ключовим аспектом імплементації міжнародних (європейських) соціальних стандартів у процесі законодавчого забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю, насамперед, є з'ясування термінологічних особливостей щодо позначення кроків щодо

гармонізації (імplementування) міжнародно-правових приписів у національне законодавство. О. О. Дарська наголошує на тому, що наближення національного законодавства у контексті застосування норм міжнародного права означає спільний, узгоджений курс держав на визначення напрямків їх подальшого спільного розвитку [11, с. 526]. Ю. В. Волошин підкреслює, що інтеграцією вважається тривалий процес у перебігу якого держави трансферують правореалізаційні частини своїх суверенних прав на користь створюваної єдиної інституційної структури для забезпечення реалізації їх спільних інтересів за допомогою норм права [12, с. 11]. М. М. Богуславський розглядає гармонізацію права як процес спрямований на зближення права різних держав, на усунення або зменшення відмінностей [13, с. 259]. Слід відзначити, що Ю. В. Капіца, досліджуючи поняття «наближення» та «гармонізація» дійшов висновку, що у праві ЄС оперують категоріями «наближення» й «гармонізація» нарівні. При цьому, якщо наближення нормативно-правової бази передбачає досягнення того чи іншого узгодження, то гармонізація може означати як досягнення певної ідентичності норм та положень держав-членів ЄС, так і окреслення спільних цілей, шляхом прийняття директив цієї організації [14, с. 19]. Дещо інше сутнісне навантаження має поняття «імplementація». Так, у юридичній літературі підкреслюється, що «імplementація» (від англ. «Implementation» означає здійснення, виконання) зазвичай розуміється процес забезпечення умов міжнародних зобов'язань держави [15, с. 133]. Разом із тим, можна підтримати позицію А. С. Гальчинського, Ю. Б. Чижмаря щодо розуміння цього поняття у вузькому та широкому значеннях. Так, у вузькому значенні, імplementація означає процес трансфертування відповідних положень міжнародних договорів у національне законодавство шляхом їх подальшого впровадження, а у широкому значенні – процес тлумачення відповідних нормативно-правових приписів, аналіз практики їх використання та виконання усіма суб'єктами суспільних відносин [16, с. 3-4].

Ю. В. Чижмарь, підводячи підсумок, доречно підкреслює, що імplementація як правове явище передбачає процес запровадження у національне законодавство положень, що забезпечують дотримання й виконання міжнародно-правових зобов'язань [17, с. 347]. З таким підходом можна погодитися, оскільки він акцентує увагу на належному дотриманні та виконанні нашою державою міжнародно-правових зобов'язань, які впливають із соціальної стратегії співробітництва з різними міжнародно-правовими інституціями.

Варто відзначити, що імplementація Україною міжнародних соціальних стандартів є важливою складовою участі нашої держави у провідних міжнародно-правових інституціях (ООН, МОП та ін.), а також належного виконання своїх міжнародно-правових зобов'язань у сфері соціального захисту. Ключові та фундаментальні міжнародні соціальні стандарти закладені у низці міжнародно-правових актів, зокрема: Загальна декларація прав людини (1948 р.) [18], Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1966 р.) [19], Конвенція МОП №159 про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів [20] (1983 р.), Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів [21] (1993 р.), Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю [9], [10] та ін.

Слід зауважити, що наразі Україною неозначено цілісної та єдиної концепції імplementації міжнародних соціальних стандартів при формуванні законодавства з питань соціального захисту осіб з інвалідністю. Очевидно, достатньо загальні та формально-правові приписи з цього приводу містить Закон України «Про міжнародні договори України» [22]. Однак, він, за своєю суттю є рамковим та досить обмеженим, з позиції

вироблення дієвих імплементаційних стратегій.

Що ж стосується імплементації європейських соціальних стандартів [23, с.47-54], то можна констатувати істотний прогрес. Це пов'язано із тим, що, по-перше, між Україною та державами-членами ЄС сформовано відповідну міжнародно-правову базу [24], [25]; по-друге, в Україні ухвалено низку актів законодавства, які передбачають механізми гармонізації законодавства України та ЄС [26], [27], [28]. До того ж, у 2010 році Європейська Комісія прийняла Європейську стратегію інвалідності на період 2010-2020, яка спрямована на розширення прав і можливостей людей з обмеженими можливостями, щоб вони могли повною мірою брати участь в житті суспільства і в європейській економіці [29, с. 146-152].

Варто наголосити, що затверджена Верховною Радою України Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства ЄС (далі – Програма) визначає загальні засади та механізми адаптації. По-перше, Програма визначає механізм досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в ЄС. Цей механізм включає адаптацію законодавства, утворення відповідних інституцій та інші додаткові заходи, необхідні для ефективного правотворення та правозастосування. По-друге, метою адаптації законодавства України до законодавства ЄС є досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висувуються ЄС до держав, які мають намір вступити до нього. По-третє, адаптація законодавства України до законодавства ЄС є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до Європейського Союзу, що в свою чергу є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики. По-четверте, державна політика України щодо адаптації законодавства формується як складова частина правової реформи в Україні та

спрямовується на забезпечення єдиних підходів до нормопроекування, обов'язкового врахування вимог законодавства ЄС під час нормопроекування, підготовки кваліфікованих спеціалістів, створення належних умов для інституціонального, науково-освітнього, нормопроектного, технічного, фінансового забезпечення процесу адаптації законодавства України. По-п'яте, у пріоритетних сферах адаптація законодавства України здійснюється у такій послідовності: визначення актів *acquis communautaire*, які регулюють правовідносини у відповідній сфері; переклад визначених актів на українську мову; здійснення комплексного порівняльного аналізу регулювання правовідносин у відповідній сфері в Україні та в ЄС; розроблення рекомендацій щодо приведення законодавства України у відповідність з *acquis communautaire*; проведення економічного, соціального та політичного аналізу наслідків реалізації рекомендацій; визначення переліку законопроектних робіт; підготовка проектів законів України та інших нормативно-правових актів, включених до переліку законопроектних робіт, та їх прийняття; моніторинг імплементації актів законодавства України. Пошосте, елементом адаптації законодавства має стати перевірка проектів законів України та інших нормативно-правових актів на їх відповідність *acquis communautaire* з метою недопущення прийняття актів, які суперечать *acquis* ЄС. По-сьоме, ця Програма визначає мету, основні терміни, інституціональний механізм адаптації законодавства України, засади фінансового, кадрового та інформаційного забезпечення її виконання. Конкретні заходи з адаптації законодавства (в тому числі інституціональні перетворення), прогнозовані строки їх виконання, обсяги видатків (у тому числі видатків на підготовку нормативно-правових актів, навчання, інституціональні зміни, проведення порівняльно-правових досліджень, переклад актів *acquis communautaire* на україн-

ську мову, підготовку глосарію термінів *acquis communautaire* тощо) визначаються щорічним планом заходів з виконання Програми, який готується Координаційною радою з адаптації законодавства України до законодавства ЄС, погоджується з Комітетом Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції та затверджується Кабінетом Міністрів України.

Теоретико-правовий аналіз Програми, дозволяє констатувати наступне: 1) у ній серед пріоритетів не визначаються питання соціального захисту осіб з інвалідністю; 2) вона визначає загальні засади та принципи, підходи до питань адаптації законодавства України до законодавства ЄС; 3) вона не визначає конкретних імплементаційних механізмів урахування міжнародних, у тому числі європейських, соціальних стандартів; 4) вона може бути конструктивною щодо запровадження механізмів адаптації законодавства України до законодавства ЄС з питань соціального захисту осіб інвалідністю; 5) вона може бути конструктивною щодо вироблення дієвих програм та стратегій імплементації міжнародних, у тому числі європейських, соціальних стандартів при формуванні національного законодавства України з питань соціального захисту осіб з інвалідністю.

Таким чином, імплементація міжнародних (європейських) соціальних стандартів у процесі законодавчого забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю – це складний програмний процес, що передбачає запровадження на законодавчому рівні положень (приписів), які забезпечують належне дотримання (виконання) Україною міжнародно-правових зобов'язань з питань соціального захисту осіб з інвалідністю та спрямований на здійснення новітньої, сучасної кодифікації законодавства у цій сфері. Основними ознаками імплементації міжнародних (європейських) соціальних стандартів у процесі законодавчого забезпечення соціального захисту осіб з ін-

валідністю є наступні: складний процес розробки та затвердження імплементаційної програми; передбачає чіткі механізми вироблення положень (приписів) щодо дотримання та виконання Україною міжнародно-правових зобов'язань з питань соціального захисту осіб з інвалідністю; передбачає вироблення чіткого переліку відповідних міжнародних, у тому числі європейських, соціальних стандартів з питань соціального захисту осіб з інвалідністю; передбачає вироблення основних етапів імплементації міжнародних, у тому числі європейських, соціальних стандартів з питань соціального захисту осіб з інвалідністю; консолідація інституцій державної влади, місцевого самоврядування, наукових шкіл соціального права, інститутів громадянського суспільства щодо соціального захисту осіб з інвалідністю; зумовлює розробку проекту Кодексу про права осіб з інвалідністю як важливої складової імплементації міжнародних, у тому числі європейських, соціальних стандартів з питань соціального захисту осіб з інвалідністю на основі наявного національного досвіду, а також досягнень шкіл соціального права, які формуються у національному науковому просторі; ухвалення Верховною Радою України Кодексу про права осіб з інвалідністю як імплементації міжнародних, у тому числі європейських, соціальних стандартів з питань соціального захисту осіб з інвалідністю.

З огляду на вищевикладене, основними тенденціями імплементації міжнародних (європейських) соціальних стандартів у процесі законодавчого забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю є наступні: 1) розробка єдиної національної стратегії та Програми імплементації міжнародних (європейських) соціальних стандартів у процесі законодавчого забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю, з подальшим її обговоренням, проведенням громадських, загальносуспільних слухань та обговорень, ухвалення на

законодавчому рівні; 2) розвиток інклюзивного суспільства та соціального захисту, у тому числі вироблення механізмів просвітницько-виховної, роз'яснювальної роботи з питань прав осіб з інвалідністю; 3) запровадження публічного моніторингу за дотримання прав осіб з інвалідністю; 4) запровадження посиленого механізму співробітництва України з міжнародними інституціями щодо соціального захисту осіб з інвалідністю; 5) розробка переліку міжнародних та європейських стандартів з соціального захисту осіб з інвалідністю, з урахуванням позицій інституцій державної влади, місцевого самоврядування, наукових шкіл соціального права, інститутів громадянського суспільства; 6) здійснення розробки проекту Кодексу про права осіб з інвалідністю як важливої складової імплементації міжнародних, у тому числі європейських, соціальних стандартів з питань соціального захисту осіб з інвалідністю на основі

наявного національного досвіду, а також досягнень шкіл соціального права, які формуються у національному науковому просторі; 7) проведення міжнародної, соціально-правової експертизи проекту Кодексу про права осіб з інвалідністю; 8) громадські обговорення, схвалення проекту Кодексу про права осіб з інвалідністю на базі провідних шкіл соціального права; 9) ухвалення Кодексу про права осіб з інвалідністю як єдиного, кодифікованого законодавчого акту з питань соціального захисту осіб з інвалідністю («Соціальна конституція прав осіб з інвалідністю»); 10) запровадження ефективного та сучасного державного нагляду та громадського контролю з питань дотримання Кодексу про права осіб з інвалідністю; 11) запровадження єдиної інституції Уповноваженого з питань прав осіб з інвалідністю; 12) запровадження відкритих звітів щодо стану дотримання прав осіб з інвалідністю в Україні.

Список використаних джерел

1. Конституція України. Закон України 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Іншин М. І., Сіроха Д. І. Соціальна держава: сутність та перспективи/М. І. Іншин, Д. І. Сіроха//Актуальні проблеми соціального права: збірник матеріалів учасників всеукраїнських соціальних програм (заходів) ВГОІ «Інститут реабілітації та соціальних технологій» у 2014р./За загальною редакцією М. І. Іншина, В. Л. Костюка, В. О. Попелюшка. К.: ПВГОІ «ІРСТ Україна», 2015. С. 17-22.
3. Костюк В. Л. Конституційне право на соціальний захист в умовах сьогодення: науково-правовий аспект/В. Л. Костюк. Публічне право. 2015. №2 (18). С.252-259.
4. Костюк В. Л. Проблеми гармонізації законодавства України щодо прав осіб з інвалідністю з відповідними стандартами Європейського Союзу/В. Л. Костюк//Право України. 2016. №8. С.47-54.
5. Костюк В. Л. Міжнародні стандарти прав осіб з інвалідністю умовах правової, соціальної держави: теоретико-правовий аспект/В. Л. Костюк//Актуальні проблеми соціального права в Україні: збірник наукових праць/за ред. М. І. Іншина, В. І. Щербини, С. Я. Вавженчука; відпов. ред. І. С. Сахарук. Харків: «Юрайт», 2017. С. 199-215.
6. Люди з можливістю, обмеженою владою: Електронний ресурс: режим доступу: <http://prava-lyudynu.org/liudy-z-mozhlyvostiamy-obmezhenymu-vladoiu>.
7. В Україні проживає близько 3 мільйонів людей з інвалідністю: Електронний ресурс: режим доступу:<https://www.unian.ua/health/country/2020234-v-ukrajini-projivaє-blizko-3-milyoniv-lyudey-z-invalidnistyu-ekspert.html>.
8. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21 березня 1991 року № 875-XI. Відомості Верховної Ради. 1991. №21. Ст. 252.

9. *Конвенція* ООН про права осіб з інвалідністю: Конвенція ООН від 13.12.2006р. Офіційний вісник України від 19.03.2010р., №17, стор. 93.
10. *Про* ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї: Закон України від 16 грудня 2009 р. №1767-VI. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1767-17>.
11. *Дарская А. А.* Международно-правовые стандарты и национальное законодательство по защите свободы совести: проблемы XXI века. Юриспруденция XXI века. Очерки/ под. ред. Р. А. Ромашова, Н. С. Нижник. Спб.: Из-во Санкт-Петербургского ун-та МВД России, 2006. 724 с.
12. *Волошин Ю. О.* Конституційно-правове забезпечення європейської міждержавної інтеграції: проблеми теорії і практики: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.02/Ю. О. Волошин. К., 2010. 32 с.
13. *Богуславский М. М.* Международное частное право. М. М. Богуславский. 5-е изд., перераб. и доп. М. Юристъ, 2005. 604 с.
14. *Капіца Ю. М.* Наближення законодавства України до законодавства ЄС відповідно до Угоди про партнерство та співробітництво між Європейським Союзом та Україною. Ю. М. Капіца. Український правовий часопис. К., 1999. Вип.5. С. 18-25.
15. *Куц М. О.* Про особливості тлумачення терміна «імплементація». М. О. Куц. Часопис Київського ун-та права. 2010. №2. С. 133-137.
16. *Гальчинський А. С.* Стратегія євроінтеграції та питання участі України у формуванні єдиного економічного простору (аналітичні оцінки). А. С. Гальчинський. К. НІСД, 2003. С. 3-7.
17. *Чижмарь Ю. В.* Національне та міжнародне трудове право: теоретико-правові проблеми: монографія. Ю. В. Чижмарь. Харків. Діса плюс, 2015. 472 с.
18. *Загальна* декларація прав людини: Декларація ООН від 10.12.1948 р. // Урядовий кур'єр від 10.12.2008 р., №232.
19. *Міжнародний* пакт про економічні, соціальні та культурні права: Пакт від 16.12.1966 р. // [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
20. *Конвенція* МОП «Про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів»: від 20.06.1983 р., № 159 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
21. *Стандартні* правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів: Резолюція № 48/96 Генеральної Асамблеї ООН : від 20.12.1993 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
22. *Про* міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року №1906-IV/ Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2004. №50. Ст. 540.
23. *Костюк В. Л.* Проблеми гармонізації законодавства України щодо прав осіб з інвалідністю з відповідними стандартами Європейського Союзу/В. Л. Костюк//Право України. 2016. № 8. С. 47-54.
24. *Угода* про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами на їх державами-членами: Угода від 14.06.1994 р. // Офіційний вісник України. 2006. №24. Ст. 1794.
25. *Угода* про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р. // Електронний ресурс: Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
26. *Про* Концепцію загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 21.11. 2002 р. №228-IV// Відомості Верховної Ради України. 2003. №3. Ст. 12.
27. *Про* Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03. 2004 р. №1629-IV// Відомості Верховної Ради України. 2004. № 29. Ст. 367.

28. *Єлісєєва О. К., Пітарякова К. С.* Порівняльний аналіз людського розвитку щодо осіб з обмеженими можливостями в Україні та ЄС. Теоретичні та практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2015. Випуск (12). Т. 2. С. 146-152.

Мельник В. П. Тенденції імплементації міжнародних (європейських) соціальних стандартів у процесі законодавчого забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю

У цій статті досліджуються ключові питання щодо тенденцій імплементації міжнародних (європейських) соціальних стандартів у процесі законодавчого забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю. Відзначено необхідність та важливість міжнародної та європейської інтеграції України до міжнародного співтовариства, європейської спільноти. Підкреслено, що соціальний захист осіб з інвалідністю є одним із найбільш складних серед соціально-правових явищ. Розкрито головні проблеми щодо належного функціонування соціального захисту осіб з інвалідністю, законодавчого забезпечення, імплементації міжнародних соціальних стандартів. Відзначено ключові аспекти міжнародних та європейських соціальних стандартів. Зроблено висновки та пропозиції.

Ключові слова: соціальний захист; особа з інвалідністю; законодавство про соціальний захист; адаптація; гармонізація; імплементація; тенденції імплементації міжнародних, європейських соціальних стандартів; проект Кодексу про права осіб з інвалідністю.

Мельник В. П. Тенденции имплементации международных (европейских) социальных стандартов в процессе законодательного обеспечения социальной защиты лиц с инвалидностью

В этой статье исследуются ключевые вопросы тенденций имплементации международных (европейских) социальных стандартов в процессе законодательного обеспечения социальной защиты лиц с инвалидностью. Отмечена необходимость и важность международной и европейской интеграции Украины к международному сообществу, европейского сообщества. Подчеркнуто, что социальная защита лиц с инвалидностью является одним из самых сложных среди социально-правовых явлений. Раскрыты главные проблемы относительно надлежащего функционирования социальной защиты лиц с инвалидностью, законодательного обеспечения, имплементации международных социальных стандартов. Отмечено ключевые аспекты международных и европейских социальных стандартов. Сделаны выводы и предложения.

Ключевые слова: социальная защита; человек с инвалидностью; законодательство о социальной защите; адаптация; гармонизация; имплементация; тенденции имплементации международных, европейских социальных стандартов; проект Кодекса о правах лиц с инвалидностью.

Melnik V. Trends in the Implementation of international (european) social standards in the process of legislative provision of social protection of persons with disabilities

This article explores the key issues regarding trends in the implementation of international (European) social standards in the process of legislative provision of social protection of persons with disabilities. The necessity and importance of the international and European integration of Ukraine to the international community and the European community are noted. It was emphasized that social protection of persons with disabilities

is one of the most complex among social and legal phenomena. The main problems concerning the proper functioning of social protection of persons with disabilities, legislative support, implementation of international social standards are revealed. The key aspects of international and European social standards are noted. Conclusions and suggestions are made.

Key words: european social standards; draft code on the rights of persons with disabilities.